

Ароматното кафе на спомените

Уважаеми абсолвенти от випуск 2016 година!

Събрали сме се по изключителен повод - церемонията по връчване на дипломите ви на абсолвенти-учители! По нашенска традиция тя ме изкушава да говоря патетично и вдъхновено за професията ни на учители! И вероятно има защо! Професията ни е белязана с онова иманентно свойство, което ни кара да се чувстваме специални за хората около нас – само ние имаме привилегията да работим с младостта, с нейната искреност, сили и вяра само за нейното бъдеще. Изкушава възрастта ми да ви напътствам вас, по-младите, в професията. С едно мъничко оправдание - все пак имам някакви жизнени обиколки преди вас, които, освен умора, са ми оставили опит, малък, но достатъчен и поне толкова, надявам се, мъдри спомени! Да подсетя – без умора няма спомени, а тя, умората, е не просто продукт на времето, а на труд и търсене на отговори. Всъщност за едни спомени искам да ви разкажа. Защото спомените имат едно прекрасно качество – те са като смляното кафе – слънцето е оставило топлината си в аромата, изтекъл е сезонът, но така бълбука надежда за реколта от още по-ароматно кафе...

Горчеше ми като кафе без захар ... Нямах представа как ще направя първия си урок! Определения, класификации, теории – всичко това сякаш витаеше някъде в облаците, а реалността от срещата с учениците не изглеждаше успокоителна. И тогава, някъде в тази лутаница, изплува една простичка заръка на проф. Дечо Денев от лекциите му по педагогика – да измечтаем урока! Да се видим как с учениците правим нещо вълнуващо. Заедно! С увереност и взаимно доверие! И

успяваме заедно! Сухата теория сякаш проговори на един друг – *човешки*, език: тя самата не оставя спомени, но дава аромата на онези измечтани уроци, в които един до друг с учениците си летим в ефира на познанието и взаимното си опознаване! Тези уроци и тези занятия остават с притесненията от несвършеното, но най-вече със спомена от блясъка в детските очички; спомен, който зарежда мечтата по следващия урок и последващия ценен спомен! Измечтавайте уроците си!

Моят учител Методи Чанин ни „изстискваше“ в уроците си по математика! Темпо! Сложност! Самостоятелност! Грешно или правилно и интересно решение! А в края на урока ... оставаше някаква особена удовлетвореност от тренировката – от изписаните страници, броя решени задачи и нещо хитричко, което ти е дошло наум! Спомняте ли си Януш Корчак в неговата „Когато отново бъда малък“: „Когато на човек му дойде вдъхновението, никой няма право да се меси! Защото тогава той трябва да бъде сам, нищо да не вижда, нищо да не чува“. Не знам дали моят учител е познавал Корчак! Едва ли, в онова време! Но е знаел да ни дарява такива спомени, когато сме били сами с книгата! Вероятно е дарявал и за себе си радостта да вижда учениците си, потънали в себе си и в своя труд на вървене *по свои пътища*, които са важни заради пътя! Подарявайте си спомени от *този свой* вървеж с книга!

Някъде в трудовете си грузинският чаровник Шалва Амонашвили, готвейки се за първия учебен ден в дните преди началото на учебната година, споделяше вълненията си от предстоящата среща със своите ученици, примесени с топлите спомени от детската гълчава в училищния двор. В родния му език за това има една поетично звучаща думичка – жриамули! А спомняте

ли си гълчавата от вашия училищен двор, когато вие сте били ученици? И ако я помните, не ви ли трепва нещо „под лъжичката“, не ви ли обзема онова озадачаване пред детството, което ни предпазва от вдаскаляване, простете, от професионално прегаряне? Тогава защо да забравяме *детската* си гълчава?

Колегата ми Никола Атанасов обичаше да води учениците си на походи. Често - по полите на Беласица! Защото в планината буки, липи, борове все са в конкуренция! А без конкуренция, казваше, - и дърветата остават джуджета! Така и учениците – не могат без пот от изкачването и без конкуренция! И запечатваше спомените от тях в снимки! По някои снимки разказваше за запомнящите се негови палавници - един станал спортист, друг – добър шофьор, трети – неузнаваемо добър и загрижен баща. Най-вече се радваше, не че са световно известни, а че вече са зрели хора и са били негови ученици, понякога с малко тъга от пропуснати шансове от някой от тях. Радвайте се на тази *зрялост*, която е част и от вашата зрялост!

Проф. Маджаров, първият ректор на университета, обичаше кафето! Обичаше да ни подарява на нас, асистентите, размисъл на кафе. Ритуал, от който остават и останаха спомени ... за прочетено, за сгрешено, за недовършено, за подадена ръка и за... приятелството на един прекрасен учител! Готови ли сте да оставяте с *характера* си такова приятелство на бъдещите си ученици?

Кафето е горчиво, нали така? Учителският труд също е горчив. Постоянно иска радарите на сетивата да сканират света наоколо и особено да уважават растежа на малките. А светът невинаги ги разбира и подкрепя! Опитайте се да ги разбирате и подкрепяте!

Заплатата ви по-често няма да стига - отколкото обратното. Политиците ще обещават да ви я покачат, но ви ценят само около избори! Забравете обещанията им, защото, ако не друго, няма да се мъчите от невъзможността да промените навиците им да ви лъжат! Не обръщайте внимание на тези, които ще се опитват да тровят живота ви! Един ден те ще изчезнат от него, а вие ще усетите по-добре радостта да отстоявате идеите си! Потъналото ни във вещи и потребление ежедневие няма да ви щади с претенциите си. Подминавайте бързо, защото само така ще освободите време за размисъл ... на кафе...!

Всъщност, уважаеми абсолвенти-педагози, няма да сгрешите, ако решите да не ми вярвате! В днешния ни мозаечен свят, затънали в егоцентричността си, сме склонни да се възприемаме за особено неподражаеми и да разказваме за себе си „нещо по-така, нещо по-важно“. Така сякаш израстваме пред себе си над дребнавото! Струва ми се, че, колкото и да ни лъжат, спомените са реалността на *случилото ни се* „по-важно“ в живота; това по-важно, което остава у нас с топлината и аромата на сутрешното кафе, пред един ден, който е пълен с надеждата да ни остави ... нови спомени.

Уважаеми колеги, поемете бодро към този нов ден и нека съдбата ви ощастливи да разказвате вълнуващо и гордо за него!

5 май, 2017 г.
Благоевград

Доц. д-р Траян Попкочев
Декан на Факултета по педагогика